

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2011-2012

8 FÉVRIER 2012

Proposition de loi relative au règlement administratif de certaines infractions à la législation sur la circulation routière

AMENDEMENTS

N° 5 DE MME TAELEMAN ET CONSORTS

Art. 1er à 16

Remplacer ces articles par ce qui suit :

« Article 1

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Dans le titre V de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la sécurité routière, un chapitre II/1 est inséré, rédigé comme suit :

« Chapitre II/1. Ordre de paiement

Art. 65/1. § 1er. Lorsque la somme visée à l'article 65, § 1er, n'a pas été payée dans les délais fixés par

Voir:

Documents du Sénat:

5-54 - SE 2010:

N° 1: Proposition de loi de Mme Taelman.
N° 2: Amendements.

5-54 - 2010/2011:

N° 3: Avis du Conseil d'État.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2011-2012

8 FEBRUARI 2012

Wetsvoorstel betreffende de administratieve afdoening van bepaalde inbreuken op de wetgeving inzake het wegverkeer

AMENDEMENTEN

Nr. 5 VAN MEVROUW TAELEMAN C.S.

Art. 1 tot en met 16

Deze artikelen vervangen door wat volgt :

« Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In titel V van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer wordt een hoofdstuk II/1 ingevoegd dat luidt als volgt :

« Hoofdstuk II/1. Bevel tot betalen

Art. 65/1. § 1. Wanneer de in artikel 65, § 1, bedoelde som niet binnen de door de Koning bepaalde

Zie:

Stukken van de Senaat:

5-54 - BZ 2010:

Nr. 1: Wetsvoorstel van mevrouw Taelman.
Nr. 2: Amendementen.

5-54 - 2010/2011:

Nr. 3: Advies van de Raad van State.

le Roi, le Procureur du Roi peut donner ordre au contrevenant de payer cette somme dans les 45 jours de l'envoi.

Cet ordre est transmis au contrevenant par pli judiciaire et comporte au moins :

1° la date;

2° les faits incriminés et les dispositions légales violées;

3° le date, l'heure et le lieu de l'infraction;

4° l'identité du contrevenant ou la plaque d'immatriculation du véhicule avec lequel l'infraction a été commise;

5° la référence de la somme visée à l'article 65, § 1er et de la proposition d'extinction de l'action publique par le paiement de la somme en question;

6° le jour où, ou le délai maximum dans lequel, la somme doit être payée au plus tard;

7° les modalités d'introduction d'un recours, dans quel délai et auprès de quel tribunal de police compétent.

§ 2. L'inculpé peut introduire une réclamation auprès du tribunal de police dans les 30 jours de l'envoi de l'ordre de paiement.

Cette réclamation est motivée et contient élection de domicile en Belgique, si le requérant n'y a pas son domicile. Elle est introduite par le contrevenant ou son conseil au moyen d'une requête qui est déposée au greffe du tribunal de police ou qui lui est transmise par lettre recommandée.

Dans ce dernier cas, la date d'envoi de la lettre recommandée vaut comme date de dépôt de la réclamation.

La requête doit comporter, sous peine de nullité, soit la référence de l'ordre de paiement, soit, en annexe, l'original ou une copie de l'ordre de paiement.

§ 3. Le greffier convoque le requérant, par pli judiciaire, devant le tribunal de police, qui traite ensuite l'affaire selon la procédure pénale.

Le requérant est censé avoir abandonné sa réclamation si lui-même ou son avocat ne compareît pas. Conformément à l'article 172 du Code d'instruction criminelle, le jugement du tribunal de police est susceptible d'appel auprès du tribunal correctionnel.

termijn wordt betaald, kan de Procureur des Konings aan de overtreder een bevel geven tot betalen van deze geldsom binnen een termijn van 45 dagen volgend op de dag van de verzending van dit bevel.

Dit bevel wordt per gerechtsbrief verstuurd aan de overtreder en bevat minstens :

1° de dagtekening;

2° de ten laste gelegde feiten en de geschonden wetsbepalingen;

3° de datum, het tijdstip en de plaats van de overtreding;

4° de identiteit van de overtreder of, bij gebreke hieraan, van de houder van de nummerplaat van het voertuig waarmee de overtreding werd begaan;

5° de referentie van de som bedoeld in artikel 65, § 1 in in voorkomend geval van het voorstel tot verval van de strafvordering door betaling van de geldsom;

6° de dag waarop of de termijn waarbinnen de som uiterlijk moet betaald worden;

7° de wijze waarop, de termijn waarbinnen en de bevoegde politierechtbank waarbij beroep kan worden ingesteld.

§ 2. De verdachte kan bezwaar indienen bij de politierechtbank binnen de 30 dagen volgend op de dag van verzending van het bevel tot betalen.

Dit bezwaar wordt met redenen omkleed en houdt keuze van woonplaats in België in, indien de verzoeker er zijn woonplaats niet heeft. Het wordt door de overtreder of diens advocaat ingediend met een verzoekschrift dat ter griffie van de politierechtbank wordt neergelegd of dat bij aangetekende brief aan de griffie verzonden.

In dit laatste geval geldt de datum van verzending van de aangetekende brief als datum waarop het bewaar werd ingediend.

Het verzoekschrift moet op straffe van nietigheid hetzij de referentie van het bevel tot betalen vermelden, hetzij in bijlage het origineel of een afschrift van het bevel tot betalen bevatten.

§ 3. De griffier roept de verzoeker per gerechtsbrief op om te verschijnen voor de politierechtbank, die de zaak vervolgens behandelt volgens de strafrechtelijke procedure.

De verzoeker wordt geacht afstand te hebben gedaan van zijn bezwaar indien hij of zijn advocaat niet verschijnt. Overeenkomstig artikel 172 van het Wetboek van strafvordering staat tegen het vonnis van de politierechtbank beroep open bij de correctionele rechtbank.

Le requérant est censé avoir abandonné son appel si lui-même ou son avocat ne compareît pas.

§ 4. Si l'inculpé n'a pas introduit de réclamation dans les trente jours de la date d'envoi de l'ordre de paiement, et qu'il n'a pas payé la somme proposée dans celui-ci, l'ordre de paiement devient exécutoire de plein droit. Le Procureur du Roi transmet une copie de l'ordre à l'administration compétente du Service public fédéral Finances, qui peut recouvrer la somme par tous les moyens de droit.

§ 5. Lorsque l'inculpé prouve qu'il n'a pas pu prendre connaissance de l'ordre de paiement dans le délai visé au § 2, il peut encore introduire la réclamation visée au § 2 dans les 15 jours de la date à laquelle il a eu connaissance de l'ordre en question.

Lorsque l'inculpé prouve qu'il n'a pas eu connaissance de l'ordre de paiement, il peut encore introduire la réclamation visée au § 2 dans les 15 jours du premier acte d'exécution forcée de la somme effectué par l'administration compétente du Service public fédéral Finances ou à la poursuite de celle-ci.

§ 6. La réclamation introduite dans les délais suspend l'exécution de l'ordre de paiement. ».

Art. 3

Les dispositions de cette section sont applicables aux infractions prévues à l'article 65, § 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, qui sont constatées après l'entrée en vigueur de cette section.

Art. 4

La présente loi entre en vigueur à une date à fixer par le Roi. »

Justification

Le nombre d'infractions au code de la route constatées par la police et passibles de sanction sous la forme d'une «perception immédiate» (loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, article 65, § 1er) augmente d'année en année. La procédure prévue en cas de non-paiement de ces perceptions immédiates est longue, complexe et entraîne une inégalité de traitement.

Pour l'heure, le trajet parcourt les étapes suivantes. Quiconque est aujourd'hui flashé par un radar automatique reçoit un «procès-verbal» dans sa boîte aux lettres. Peu après, une proposition de paiement de la perception immédiate lui est transmise. Cette perception est effectuée par La Poste (en sous-

De verzoeker wordt geacht afstand te hebben gedaan van zijn beroep indien hij of zijn advocaat niet verschijnt.

§ 4. Indien de verdachte niet binnen de dertig dagen volgend op de dag van verzending van het bevel tot betalen, bezwaar heeft ingediend, en de in het bevel tot betalen voorgestelde som niet heeft betaald, wordt het bevel tot betalen van rechtswege uitvoerbaar. De Procureur des Konings maakt een afschrift van het bevel over aan de bevoegde administratie van de federale overheidsdienst Financiën, die de geldsom met alle rechtsmiddelen kan invorderen.

§ 5. Als de verdachte aantoont dat hij geen kennis heeft kunnen nemen van het bevel tot betalen binnen de in § 2 bedoelde termijn, kan hij het in § 2 bedoelde bezwaar alsnog indienen binnen een termijn van 15 dagen volgend op de dag waarop hij van dit bevel kennis heeft gekregen.

Als de verdachte aantoont dat hij geen kennis heeft gekregen van het bevel tot betalen, kan hij het in § 2 bedoelde bezwaar alsnog indienen binnen de 15 dagen volgend op de eerste daad van gedwongen tenuitvoerlegging van de geldsom door of op vervolging van de bevoegde administratie van de federale overheidsdienst Financiën.

§ 6. Het tijdig ingesteld bezwaar schorst de uitvoering van het bevel tot betalen. ».

Art. 3

De bepalingen in deze afdeling zijn van toepassing op de in artikel 65, § 1 van de wet van 16 maart 1968 betreffende de politie over het wegverkeer voorziene overtredingen, die na de inwerkingtreding van deze afdeling worden vastgesteld.

Art. 4

Deze wet treedt in werking op een door de Koning te bepalen datum. »

Verantwoording

Het aantal inbreuken op de wegcode dat door de politie wordt vastgesteld en die in aanmerking komen voor sanctivering via een «onmiddellijke inning» (wet betreffende de politie over het wegverkeer dd. 16 maart 1968, artikel 65, § 1) neemt van jaar tot jaar toe. De procedure bij niet-betaling van deze onmiddellijke inningen is lang, complex en leidt tot ongelijke behandeling.

Het traject doorloopt momenteel volgende stappen. Wie vandaag bijvoorbeeld door een onbemande camera geflits wordt, krijgt eerst een «Proces-verbaal» in de bus. Wat later krijgt hij een voorstel tot betaling van de onmiddellijke inning toegestuurd. Deze inning verloopt via De Post (in onderaanneming van de

traitance pour la Police et reprise dans le contrat de gestion de La Poste. Le produit est versé à l'Administration du recouvrement non fiscal).

Celui qui ne paie pas, se voit transmettre un rappel quelque temps après. Celui qui persévère voit son dossier renvoyé au parquet de police. Celui-ci transmet une « proposition de transaction » au débiteur récalcitrant. La perception des transactions est effectuée par les Parquets en collaboration avec l'Administration du Recouvrement non fiscal. Dans ce cas également, le non-paiement donne lieu à un rappel. Seul celui qui ne donne toujours pas suite à ce rappel fait l'objet d'une citation par le parquet de police.

La citation est suivie d'une audience et d'un jugement prononcé par le tribunal de police, contre lequel appel peut être interjeté. C'est seulement en cas de jugement définitif, imposant une amende, que la perception effective de l'amende peut être entamée. La perception et le recouvrement des amendes pénales sont effectués par l'Administration du Recouvrement non fiscal. Il est clair que la procédure actuelle visant à rappeler à l'ordre les débiteurs récalcitrants est bien trop longue, surtout s'il s'agit d'infractions légères au code de la route. Il serait beaucoup plus efficace de ne plus porter en principe celles-ci devant le tribunal de police.

En outre, en raison de la surcharge de travail sans cesse croissante, certains parquets, comme celui d'Anvers, ont décidé de ne plus poursuivre les infractions légères au code de la route. D'autres arrondissements adaptent leurs seuils de tolérance afin de limiter le nombre de constatations. Cela génère dès lors une inégalité manifeste de traitement des citoyens. L'article 10 de la Constitution stipule que tous les Belges sont égaux devant la loi. L'État ne peut dès lors tolérer que celui qui ne paie pas son amende échappe de fait à toute poursuite.

Afin de faire face à la problématique décrite cidessus, les articles 65bis et 65ter avaient déjà été insérés dans la loi sur la circulation routière par la loi du 7 février 2003 portant diverses dispositions en matière de sécurité routière, au motif suivant :

« Le gouvernement a surtout pensé devoir apporter un changement à la procédure actuelle par laquelle la police propose d'abord le paiement immédiat d'une somme. Si ce paiement immédiat n'est pas effectué, quelles qu'en soient les raisons, la police dresse un procès-verbal qui est ensuite transmis au procureur du Roi. Ce dernier choisit très souvent de mettre fin à l'action publique contre le paiement d'une somme (mieux connu sous le nom de transaction) conformément à l'article 216bis du Code d'instruction criminelle. C'est très souvent un coup dans l'eau lorsque le contrevenant, quelles que soient aussi les raisons, pense ne pas devoir ou pouvoir donner suite à la transaction. En cas de non-paiement de la transaction, il ne reste souvent comme solution que la citation par le ministère public devant le tribunal de police dont l'issue est toute aussi incertaine. Il va de soi que pour les instances chargées des poursuites en matière de circulation (police, ministère public, ...), cela est peu motivant ». Ces articles ne sont pas encore entrés en vigueur.

Les nouvelles dispositions ne modifient pas la procédure existante des perceptions immédiates. Comme avant, le contrevenant devra encore recevoir d'abord une proposition de transaction de la part de la police. Il peut porter ses moyens de défense à la connaissance de la police ou du Procureur du Roi.

Un nouveau règlement est instauré prévoyant qu'une proposition non honorée de perception immédiate peut être suivie d'un ordre de paiement émanant du parquet de police. Le Procureur du Roi reste compétent pour tenir compte, dans chaque dossier, des éléments concrets (en ce compris les éléments portés à la connaissance par le contrevenant). Il peut donc décider à tout

Polatie en opgenomen in de beheersovereenkomst van De Post. De opbrengst komt terecht bij de administratie van de Niet Fiscale Invordering).

Wie niet betaalt, krijgt enige tijd later een herinnering toegestuurd. Wie volhardt, ziet zijn dossier verhuizen naar het politieparket. Dat stuurt de wanbetaler een « voorstel tot minnelijke schikking ». De inning van de minnelijke schikkingen wordt uitgevoerd door de Parketten in samenwerking met de administratie van de Niet-Fiscale Invordering. Ook hier volgt bij niet-betaling een herinnering. Pas wie daar nog geen gehoor aan geeft, wordt door het politieparket gedagvaard.

Op de dagvaarding volgt een zitting en een vonnis van de politierechtbank, waartegen dan nog eens in beroep kan worden gegaan. Pas als er een definitief vonnis is, waarin een boete wordt uitgesproken, kan begonnen worden met de effectieve inning van de boete. De inning en invordering van de penale boeten gebeurt door de administratie van de Niet-Fiscale Invordering. Het is duidelijk dat de huidige procedure om niet-betalers tot de orde te roepen al te omslachtig is, zeker als het om lichte verkeersovertredingen gaat. Het zou veel efficiënter zijn om lichte verkeersovertredingen in beginsel niet meer voor de politierechtbank te brengen.

Bovendien is het zo dat wegens de steeds toenemende werk-overlast sommige parketten, zoals het parket van Antwerpen, beslissen om niet langer kleine overtredingen te vervolgen. Andere arrondissementen passen hun tolerantiedempels aan om het aantal vaststellingen te beperken. Er ontstaat dan ook een manifeste ongelijkheid in de behandeling van de burgers. Artikel 10 van de Grondwet stelt dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet. De overheid kan dan ook niet toestaan dat die diegene die zijn boete niet betaalt *de facto* ontsnapt aan iedere vervolging.

Om tegemoet te komen aan de hierboven geschatte problematiek werden reeds door de wet van 7 februari 2003 houdende verschillende bepalingen inzake verkeersveiligheid de artikelen 65bis en 65ter in de Wegverkeerswet ingevoegd, met de volgende motivering :

« De regering heeft vooral gemeend te moeten sleutelen aan de actuele procedure waarbij bijvoorbeeld eerst een onmiddellijke inning wordt voorgesteld door de politie. Deze onmiddellijke inning niet wordt betaald om welke reden dan ook, zodat de politie een volwaardig proces-verbaal opstelt dat vervolgens wordt overgemaakt aan de procureur des Konings. Deze opteert dan zeer dikwijls voor het voorstellen van een verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom (beter bekend als de minnelijke schikking) conform artikel 216bis van het Wetboek van strafvordering. Ook dit is echter een slag in het water waarbij de overtreder, andermaal om welke reden dan ook, meent niet te moeten of kunnen ingaan op het voorstel van minnelijke schikking. Uiteindelijk moet dan rechtsreeks worden gedagvaard door het openbaar ministerie voor de politierechtbank waarbij de uitkomst dan nog onzeker is. Het spreekt voor zich dat dit voor de met de verkeershandhaving belaste overheid (politie, openbaar ministerie, ...) weinig motiverend is ». Deze artikelen zijn nog niet in werking getreden.

De nieuwe bepalingen wijzigen de bestaande procedure van de onmiddellijke innings niet. De overtreder zal nog steeds eerst van de politie een voorstel tot onmiddellijke inning ontvangen. Hij kan zijn verweermiddelen ter kennis brengen van de politie of van de procureur des Konings.

Er wordt een nieuwe regeling ingevoerd waarin een onbetaald gebleven voorstel tot onmiddellijke inning kan gevuld worden door een bevel tot betaling, uitgaande van het politieparket. De procureur des Konings behoudt zijn bevoegdheid om in elk dossier rekening te houden met de concrete elementen (hierbij inbegrepen de door de overtreder ter kennis gebrachte elementen). Hij kan dus

moment de procéder au classement, à la citation ou à un mode de traitement alternatif. Un ordre de paiement n'est possible que pour les infractions pouvant aujourd'hui faire l'objet d'une proposition de perception immédiate (article 65, § 1er, alinéa 1er, loi sur la circulation routière). L'ordre de paiement est transmis par pli judiciaire et doit comporter un certain nombre d'éléments.

L'ordre de paiement devient exécutoire de plein droit, ce pour autant que le contrevenant n'introduise pas de réclamation auprès du tribunal de police dans un délai de 30 jours et qu'il n'ait pas payé la somme proposée. L'ordre de paiement transmis par pli judiciaire peut être mis en exécution par le biais du Receveur des amendes pénales, qui est compétent pour déduire automatiquement cette amende des avoirs fiscaux de la personne concernée ou pour l'ajouter aux dettes que celle-ci a déjà envers l'État. L'imputation de la dette sera rendue possible à la suite de l'instauration généralisée du système STIMER par le SPF Finances.

Lorsque l'ordre de paiement n'a pas été reçu par le contrevenant en personne, celui-ci peut néanmoins encore introduire une réclamation dans les 15 jours de la réception de l'ordre ou de l'accomplissement du premier acte d'exécution forcée.

steeds beslissen om over te gaan tot seponering, dagvaarding of tot een alternatieve wijze van afhandeling. Een bevel tot betaling is enkel mogelijk voor de overtredingen waarvoor nu een onmiddellijke inning kan worden voorgesteld (artikel 65, § 1, eerste lid, Wegverkeerswet). Het bevel tot betaling wordt per gerechtsbrief verstuurd en moet een aantal elementen bevatten.

Het bevel tot betaling krijgt van rechtswege uitvoerbaarheid, dit voor zover de overtreder geen bezwaar indient bij de politierechtbank binnen een termijn van 30 dagen en de voorgestelde som niet betaalde. Het bij gerechtsbrief verstuurde bevel tot betaling kan worden ten uitvoer gelegd via de Ontvanger der Penale Boeten, die de bevoegdheid heeft om deze boete automatisch in mindering te brengen van de fiscale tegoeden van de betrokkene of op te tellen bij zijn al bestaande schulden aan de overheid. De verrekening van de boete wordt mogelijk na de veralgemeende invoering van het STIMER-systeem door de FOD Financiën.

Indien het bevel tot betaling niet door de overtreder in persoon werd ontvangen, kan deze alsnog bezwaar indienen binnen een termijn van 15 dagen nadat hij van het bevel kennis kreeg of na de eerste daad van gedwongen tenuitvoerlegging.

Martine TAELMAN.